

Sygn. akt I C 123/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2017r.

Sąd Rejonowy w Łęczycy Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Grzegorz Manista

Protokolant sekr. sąd. Aneta Kuleczka

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2017r., w Ł.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł.

przeciwko P. B.

o zapłatę

na skutek skargi pozwanego P. B. o wznowienie postępowania zakończonych nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Łęczycy z dnia 10 września 2015r., sygn. akt I Nc 1207/15

1. uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Łęczycy z dnia 10 września 2015r., sygn. akt I Nc 1207/15 i zasądza od P. B. na rzecz (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. kwotę 334,85zł (trzysta trzydzieści cztery złote osiemdziesiąt pięć groszy) z odsetkami:

- od kwoty 269zł (dwieście sześćdziesiąt dziewięć złotych) ustawowymi od dnia 8 maja 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia 23 lutego 2016r.,

- od kwoty 65,85zł (sześćdziesiąt pięć złotych osiemdziesiąt pięć groszy) ustawowymi od dnia 8 maja 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia 23 lutego 2016r.;

2. zasądza od (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. na rzecz P. B. kwotę 804,21zł (osiemset cztery złote dwadzieścia jeden groszy) tytułem zwrotu wyegzekwowanego świadczenia;

3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania.

Sygn. akt I C 123/16

UZASADNIENIE

W skardze o wznowienie postępowania wniesionej do Sądu Rejonowego w Łęczycy, w dniu 10 marca 2016r., skarżący P. B. wniósł o:

- wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez Sąd Rejonowy w Łęczycy I Wydział Cywilny w dniu 10 września 2015r., w sprawie o sygn. akt I Nc 1207/15, któremu w dniu 16 listopada 2015r. została nadana klauzula wykonalności, a na mocy którego pozwany P. B. został zobowiązany do zapłaty na rzecz powódki kwoty 334,85zł wraz z odsetkami ustawowymi, w tym kwoty 269zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 maja 2015r. do dnia zapłaty i kwoty 65,85zł z ustawowymi odsetkami

od dnia 8 maja 2015r. do dnia zapłaty oraz kwoty 85zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwoty 60zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłaty;

- uchylenie wyżej wymienionego nakazu zapłaty i zasądzenie od P. B. na rzecz powódki kwoty 334,85zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 maja 2015r. do dnia zapłaty, tj. do dnia 23 lutego 2016r. oraz na podstawie art. 101 k.p.c. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych;
- na podstawie art. 415 k.p.c. orzeczenie o zwrocie spełnionego świadczenia poprzez zobowiązanie powódki do zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 804,21zł.

W uzasadnieniu skargi o wznowienie postępowania skarżący wskazał, iż pozbawiony został możliwości działania, a przez to możliwości obrony swych praw, co zgodnie treścią art. 401 pkt 2 k.p.c. stanowi przesłankę wznowienia prawomocnie zakończonych postępowania. Skarżący podniósł, iż nie miał wiedzy na temat prowadzonego przeciwko niemu postępowania. Pozwany nie otrzymał odpisu pozwu, nie został pouczone o czynnościach procesowych, które winien podjąć w toku postępowania, nie został mu również doręczony odpis nakazu zapłaty wraz ze stosownym pouczeniem o możliwości wniesienia sprzeciwu. O samym postępowaniu oraz wydanym przeciwko niemu tytule wykonawczym P. B. dowiedział się w dniu 16 lutego 2016r., kiedy odebrał zawiadomienie o wszczęciu egzekucji wraz z zawiadomieniem o zajęciu wierzytelności i wydanym przeciwko niemu nakazem zapłaty.

W zakresie wywiedzonego powództwa skarżący P. B. uznał zasadność roszczenia (...) S.A. na kwotę 334,85zł obejmującego niezapłaconą składkę ubezpieczeniową w wysokości 269zł wynikającą z zawartej przez strony umowy ubezpieczenia, której termin płatności wyznaczony był na dzień 28 kwietnia 2013r. oraz odsetki od wyżej wymienionej niezapłaconej kwoty w wysokości 65,85zł (k. 2-7 – skarga pozwanego o wznowienie postępowania).

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. wniosło o:

- oddalenie żądania pozwanego P. B. w przedmiocie zasądzenia od powoda na jego rzecz kwoty 804,21zł;
- oddalenie wniosku pozwanego o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi pozwanego o wznowienie postępowania

(k. 42-44 – pismo procesowe powoda).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. zawarła z P. B. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Przedmiotem umowy było objęcie ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, zdarzeń związanych z pojazdem O. (...) o nr rej. (...), w okresie od 29 października 2012r. do 28 października 2013r.

W ramach zawartej umowy powód zobowiązał się do objęcia ochroną ubezpieczeniową od odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu od szkód komunikacyjnych powstałych w związku z ruchem posiadanego przez niego pojazdu, zaś pozwany zobowiązany był do zapłaty składki ubezpieczeniowej w wysokości 538zł, płatnej w dwóch ratach. Pierwszą ratę w wysokości 269zł opłacono w dniu 31 października 2012r., termin drugiej raty w kwocie 269zł ustalono na dzień 28 kwietnia 2014r. W umowie ubezpieczenia ubezpieczający P. B. jako adres zamieszkania wskazał: (...)-(...) Ł., ul. (...) (d. załączone akta I Nc 1207/15 Sądu Rejonowego w Łęczycy – k. 18 – kserokopia umowy ubezpieczenia nr (...)).

Pozwany P. B. nie zapłacił drugiej raty składki ubezpieczeniowej w wysokości 269zł (okoliczność bezsporna).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 10 września 2015r., Sąd Rejonowy w Łęczycy nakazał pozwanemu P. B., aby zapłacił powodowi (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. kwotę 334,85zł z odsetkami ustawowymi od kwoty 269zł od dnia 8 maja 2015r. do dnia zapłaty i od kwoty 65,85zł od dnia 8 maja 2015r. do dnia zapłaty oraz kwotę 85zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 60zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu, albo wniósł w tym terminie sprzeciw(d. załączone akta I Nc 1207/15 Sądu Rejonowego w Łęczycy – k. 23-24 – nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczy z dnia 10 września 2015r.).

Odpis nakazu zapłaty z pouczeniem o sprzeciwie wraz z odpisem pozwu przesłany pozwanemu P. B. na adres, wskazany w umowie ubezpieczeniowej, (...)-(...) Ł., ul. (...), wrócił z adnotacją operatora pocztowego „nie podjęto w terminie”. Przesyłka została uznana za doręczoną w dniu 2 października 2015r. (d. załączone akta I Nc 1207/15 Sądu Rejonowego w Łęczycy – k. 26 – przesyłka pocztowa adresowana do P. B. – odpis nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu i pouczeniem o sprzeciwie).

Postanowieniem z dnia 16 listopada 2015r. Sąd Rejonowy w Łęczycy nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Łęczycy z dnia 10 września 2015r., sygn. akt I Nc 1207/15 (d. załączone akta Km 5291/15 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie R. M. – k. 4 – tytuł wykonawczy).

W dniu 7 grudnia 2015r. do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie R. M. wpłynął wniosek wierzyciela (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. o wyegzekwowanie od dłużnika P. B. należności pieniężnej zgodnie z tytułem wykonawczym – nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Łęczycy z dnia 10 września 2015r., sygn. akt I Nc 1207/15, któremu została nadana klauzula wykonalności postanowieniem z dnia 16 listopada 2015r. (d. załączone akta Km 5291/15 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie R. M. – k. 1 – wniosek o wszczęcie egzekucji, k. 4 – tytuł wykonawczy).

Zawiadomienie o zajęciu wynagrodzenia za pracę oraz wierzytelności zasiłku chorobowego lub wierzytelności z tytułu umowy zlecenia i wezwanie do dokonywania potrąceń wraz z odpisem zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego z odpisem tytułu wykonawczego został doręczony dłużnikowi P. B. w dniu 16 lutego 2016r. (d. załączone akta Km 5291/15 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie R. M. – k. 29 – zwrotne potwierdzenie odbioru).

Dłużnik P. B. wpłacił w dniu 23 lutego 2016r., na konto komornika, na poczet prowadzonego postępowania egzekucyjnego kwotę 1.160zł (d. k. 15 – kserokopia polecenia przelewu/wpłaty gotówkowej).

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2016r. komornik umorzył prowadzone postępowanie egzekucyjne wobec zaspokojenia wierzyciela, przyznał wierzycielowi reprezentowanemu w postępowaniu egzekucyjnym przez pełnomocnika koszty zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 30zł oraz ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 628,63zł i obciążył mini dłużnika P. B. (d. k. 14 - odpis postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie R. M. z dnia 25 lutego 2016r., sygn. akt Km 5291/15).

P. B. wymeldował się, w dniu 11 czerwca 2014r., z pobytu stałego z adresu: Ł. ul. (...) i od 17 czerwca 2014r. zameldowany jest i przebywa pod adresem: G. ul. (...) (d. k. 10 – poświadczenie wymeldowania z pobytu stałego; e-protokół rozprawy z dnia 15 lutego 2017r. – 00:04:37 - dowód osobisty wystawiony na P. B. przez Wójta Gminy Z. w dniu 17 czerwca 2014r., seria (...) okazany na rozprawie w dniu 15 lutego 2017r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanego powyżej w pełni wiarygodnego materiału dowodowego w postaci zeznań pozwanego P. B. (d. e-protokół rozprawy z dnia 15 lutego 2017r. – 00:05:11 – 00:15:34) i dowodów z dokumentów.

Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanego P. B. gdyż były logiczne, spójne i dotyczyły okoliczności bezspornych między stronami postępowania.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów zgromadzone w aktach sprawy, albowiem, w ocenie Sądu, w toku postępowania nie ujawniła się żadna okoliczność, która podważyłaby wiarygodność tych dowodów.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Zgodnie z dyspozycją art. 399 k.p.c. w wypadkach przewidzianych w przepisach kodeksu postępowania cywilnego można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem. Do nakazów zapłaty stosuje się odpowiednio przepisy o wyrokach, jeżeli kodeks nie stanowi inaczej (art. 353² k.p.c.).

Skarżący wnosił o wznowienie postępowania na podstawie art. 401 pkt 2 k.p.c., powołując się w skardze na to, iż pozwany P. B. pozbawiony został możliwości działania, a przez to możliwości obrony swoich praw.

Zgodnie z treścią art. 401 pkt 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana bądź jeżeli wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania; nie można jednak żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała lub brak reprezentacji był podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności procesowe. W art. 401 pkt. 2 k.p.c. chodzi o takie pozbawienie strony możliwości działania, które utożsamiane jest z podstawą nieważności postępowania określoną w art. 379 pkt 5 k.p.c., a więc gdy wskutek wadliwego działania sądu doszło do całkowitego pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, czyli gdy znalazła się ona w takiej sytuacji, która uniemożliwiła - wbrew jej woli - popieranie przed sądem dochodzonych żądań lub obronę przed zarzutami strony przeciwnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2011r., II UZ 10/11, LEX nr 901616).

Zgodnie z treścią art. 410 § 1 k.p.c. sąd bada na posiedzeniu niejawnym, czy skarga jest wniesiona w terminie i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. W braku jednego z tych wymagań sąd skargę odrzuci, w przeciwnym razie wyznaczy rozprawę.

Należy podkreślić, iż skarga o wznowienie postępowania jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń ma charakter wyjątkowy, a przepisy dotyczące wznowienia postępowania od orzeczeń prawomocnych nie mogą być interpretowane rozszerzająco. Najistotniejszą kwestią jest to, iż przy badaniu podstawy wznowienia Sąd ogranicza się do ustalenia, czy podstawa przytoczona w skardze odpowiada którejkolwiek z podstaw wymienionych w art. 401, 401¹ i 403 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem w doktrynie i orzecznictwie Sądu Najwyższego, samo sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający ustawie nie oznacza, że skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, dlatego też konieczne jest zbadanie, czy twierdzenia skargi będą stanowiły taką ustawową podstawę (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1968r., I CZ 122/67, OSNCP 1968/8-9/154; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2010r., IIPZ 5/10, LEX nr 583798).

Pozbawienie strony możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa jest pojęciem bardzo szerokim i przyjmuje się, że odpowiada ono swoim zakresem przypadkom, w których strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Aby ocenić, czy w rzeczywistości pozwanego P. B. pozbawiono możliwości działania, należy prześledzić kolejne etapy postępowania w sprawie I Nc 1207/15.

Skarżący podnosi, że w postępowaniu nie uczestniczył pozwany, a przyczyną tego był mylny adres pod jaki, kierowana była korespondencja dla P. B..

Odpis nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym został przesłany na adres: Ł., ul. (...). Przesyłka kierowana do pozwanego wróciła do nadawcy z adnotacją operatora pocztowego „Nie ma takiego adresu”. Następnie

odpis nakazu zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Łęczycy został wysłany na adres wskazany przez powoda: ul. (...), (...)-(...) Ł.. Przesyłka została zwrócona przez operatora pocztowego do Sądu z adnotacją „Zwrot nie podjęto w terminie”. Przesyłka powyższa została uznana przez Sąd za doręczoną w dniu 2 października 2015r. (k. 26 załączonych akt I Nc 1207/15 Sądu Rejonowego w Łęczycy), pomimo tego, iż w dniu 11 czerwca 2014r. pozwany został wymeldowany z powyższego stałego adresu zamieszkania i został zameldowany pod adresem: G., ul. (...).

Skuteczność doręczenia orzeczenia w trybie art. 139§1 k.p.c. uzależniona jest od tego, aby strona zamieszkiwała pod adresem, pod który skierowano przesyłkę sądową. Pozwany nie zamieszkiwał pod adresem wskazanym w pozwie przez powoda. Z załączonych do skargi o wznowienie postępowania dokumentów, w szczególności z poświadczenia wymeldowania z pobytu stałego oraz dowodu osobistego pozwanego, wynika, że od 11 czerwca 2014r. P. B. został wymeldowany z adresu: Ł. ul. (...) i od 17 czerwca 2014r. zameldowany jest pod adresem: G. ul. (...). Tak więc, w okresie kiedy dokonywano awizowania skierowanej do pozwanego przesyłki, P. B. nie zamieszkiwał w miejscowości wskazanej przez powoda. Zatem, w ocenie Sądu, dokonanego doręczenia nie można było uznać za skuteczne. Skoro jednak uznano za doręczony, w trybie art. 139§1 k.p.c., odpis nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wraz z odpisem pozwu, doszło do naruszenia przepisu art. 139§1 k.p.c., co w konsekwencji doprowadziło do tego, iż pozwany pozbawiony został możliwości działania, a przez to możliwości obrony swoich praw.

Mając na uwadze okoliczność, iż pozwany P. B. dowiedział się o wydanym przeciwko niemu nakazie zapłaty w postępowaniu upominawczym, w dniu 16 lutego 2016r., w dacie doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, do którego załączony został odpis tytułu wykonawczego, należy uznać, iż wnosząc do Sądu, w dniu 10 marca 2016r. (k. 16 – koperta), skargę o wznowienie postępowania, zachował 3 – miesięczny termin do jej wniesienia, określony w art. 407§1 k.p.c.

Mając na uwadze przedstawione powyżej okoliczności, Sąd uznał, że skarga o wznowienie postępowania wniesiona przez pozwanego P. B. jest dopuszczalna i opiera się na jednej z ustawowych podstaw, przepisie art. 401 pkt 2 k.p.c.

Sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia (art. 412§1 k.p.c.). Zgodnie z cytowanym przepisem, zakres postępowania wyznacza wskazana w skardze podstawa wznowienia. Wystąpienie przyczyny nieważności postępowania, która to przesłanka występuje w rozpoznawanej sprawie, powoduje uchylenie orzeczenia bez względu na to, czy i jaki miało wpływ na jego treść.

Jak stanowi art. 412§2 k.p.c., po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd stosownie do okoliczności bądź oddala skargę o wznowienie, bądź uwzględniając ją, zmienia zaskarżone orzeczenie albo je uchyla i w razie potrzeby pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Ponownie rozpoznając przedmiotową sprawę, Sąd uznał, iż powództwo wywiedzione przez (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Bezsporne między stronami postępowania jest, iż (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. i P. B. łączyła umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Pozwany w skardze o wznowienie postępowania uznał roszczenie powoda na kwotę 334,85zł obejmującego niezapłaconą składkę ubezpieczeniową w wysokości 269zł, wynikającą z zawartej przez strony umowy ubezpieczenia, której termin płatności wyznaczony był na dzień 28 kwietnia 2013r. oraz odsetki od wyżej wymienionej kwoty w wysokości 65,85zł.

Zgodnie z art. 213§2 k.p.c., Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Sąd jest związany uznaniem powództwa, jak związany jest każdą czynnością dyspozytywną strony, co wyraźnie stwierdza art. 213§2 k.p.c.

Uznanie powództwa jest aktem dyspozycyjności pozwanego, który nie tylko uznaje samo żądanie powoda, ale i to, że uzasadniają je przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne i godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego to żądanie.

Skutkiem uznania powództwa jest pominięcie postępowania dowodowego w zakresie okoliczności objętych uznaniem, wydanie wyroku uwzględniającego powództwo w zakresie objętym uznaniem.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd uznał, iż uznanie powództwa przez pozwanego nie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego, ani nie zmierza do obejścia prawa i dlatego też, na podstawie art. 412§2 k.p.c., art. 805 k.c., uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Łęczycy z dnia 10 września 2015r., sygn. akt I Nc 1207/15 i zasądził od P. B. na rzecz (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. kwotę 334,85zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 269zł od dnia 8 maja 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia 23 lutego 2016r.,

- od kwoty 65,85zł od dnia 8 maja 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia 23 lutego 2016r. (punkt pierwszy wyroku).

O należnych odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 359§1 k.c. art. 481§1 i §2 k.c., zasądzając jej zgodnie z żądaniem powoda od dnia wniesienia powództwa tj. od dnia 8 maja 2015r. do dnia zapłaty tj. do dnia 23 lutego 2016r.

Zgodnie z art. 415 zdanie pierwsze k.p.c. uchylając lub zmieniając wyrok, sąd na wniosek skarżącego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie orzeka o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywróceniu stanu poprzedniego. Powyższy przepis reguluje instytucję tzw. restytucji na gruncie postępowania wznowieniowego. Jej celem jest szybkie odwrócenie skutków wadliwego orzeczenia sądowego, w ramach postępowania wszczętego na skutek skargi o wznowienie postępowania, bez konieczności uciekania się do osobnego procesu.

W orzecznictwie przyjmuje się, że przepis art. 415 k.p.c. zawiera normę o charakterze wyłącznie procesowym i reguluje uproszczony tryb dochodzenia roszczenia, którego podstawę prawnomaterialną stanowi art. 410 k.c. Spełnienie lub wyegzekwowanie świadczenia na podstawie prawomocnego tytułu egzekucyjnego, następnie uchylonego w wyniku wznowienia postępowania, stanowi bowiem przykład świadczenia, którego podstawa odpadła (art. 410§2 k.c.). Takie stanowisko przyjęto w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1965r., I PR 372/65, OSNCP 1966, nr 5, poz. 83; wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 1968r., I PR 441/67, OSNCP 1968, nr 11, poz. 192; uchwale Sądu Najwyższego z 15 lipca 1974r., Kw. Pr. 2/74, OSNCP 1974, nr 12, poz. 203); a także uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2012r., II PZP 1/12, OSNC 2013, nr 4, poz. 43. Uważa się, że za takim stanowiskiem przemawia zarówno brzmienie komentowanego przepisu, domniemanie prawnoprocesowego charakteru norm zawartych w kodeksie postępowania cywilnego (art. 1 k.p.c.), a przede wszystkim konieczność prawidłowego i uwzględniającego realia każdego stanu faktycznego rozłożenia ciężaru ryzyka egzekucji prawomocnego orzeczenia, uchylonego następnie w wyniku wznowienia postępowania. To ostatnie jest możliwe jedynie wówczas, gdy podstawę roszczenia stanowiąc będzie art. 410 k.c.

Złożenie wniosku rodzi po stronie sądu obowiązek orzeczenia. Oznacza to, że sąd nie może pozostawić wniosku bez rozpoznania i odesłać stron na drogę osobnego procesu (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lutego 1968r., I PR 441/67, OSNCP 1968, nr 11, poz. 192). Żądanie restytucji może natomiast stanowić przedmiot osobnego procesu z woli samej strony.

W rozpoznawanej sprawie, pozwany P. B. wpłacił w dniu 23 lutego 2016r., na konto komornika kwotę 1.160zł. Na powyższą kwotę złożyło się roszczenie powoda w wysokości 334,85zł (269zł – druga rata składki plus 65,85zł – skapitalizowane odsetki od kwoty 269zł), 20,94zł (wysokość odsetek liczonych od kwoty 269zł od dnia 8 maja 2015r. do dnia 23 lutego 2016r. – dzień zapłaty i od kwoty 65,85zł od dnia 8 maja 2015r. do dnia 23 lutego

2016r.), koszty postępowania zasądzone w nakazie zapłaty w wysokości 85zł, koszty nadania klauzuli wykonalności w wysokości 60zł, koszty zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 30zł oraz koszty postępowania egzekucyjnego w kwocie 628,63zł. O ile w realiach rozpoznawanej sprawy, zasadności obciążenia pozwanego wysokością roszczenia głównego oraz odsetek od należności głównej nie można odmówić (269zł + 65,85zł + 20,94zł), o tyle nieuzasadnione jest, w rozpoznawanej sprawie, obciążanie P. B. kwotą 804,21zł, na którą to kwotę złożyły się koszty postępowania sądowego (85zł) oraz koszty postępowania egzekucyjnego (60zł + 30zł + 628,63zł).

Mając na uwadze przedstawione powyżej okoliczności, wobec uchylecia nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Łęczycy z dnia 10 września 2015r., sygn. akt I Nc 1207/15, kwotę 804,21zł Sąd uznał jako nienależne świadczenie i na podstawie art. 415 k.p.c. zasądził od powoda (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. na rzecz pozwanego P. B. kwotę 804,21zł tytułem zwrotu wyegzekwowanego świadczenia (punkt drugi wyroku).

Wniosek pozwanego o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, stosując zasadę wyrażoną w art. 101 k.p.c., jest nieuzasadniony.

Przepis art. 101 k.p.c. stanowi, iż zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności żądanie pozwu. Przepis powyższy stanowi wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu uregulowanej w art. 98 k.p.c. Pozwany, mimo uwzględnienia powództwa, a więc przegrania sprawy, uzyska zwrot kosztów procesu, jeżeli spełni kumulatywnie dwie przesłanki: nie da powodu do wytoczenia powództwa oraz uzna przy pierwszej czynności żądanie pozwu.

Pozwany nie daje powodu do wytoczenia sprawy, jeżeli postępowanie jego i postawa jego wobec roszczenia strony powodowej oceniona zgodnie z doświadczeniem życiowym usprawiedliwiają wniosek, że strona powodowa uzyskałaby zaspokojenie roszczenia bez wytoczenia powództwa. Jeżeli postępowanie pozwanego i jego postawa wobec roszczenia strony powodowej, ocenione w sposób podany, nie usprawiedliwiają wniosku, że strona powodowa uzyskałaby zaspokojenie roszczenia również bez wytoczenia powództwa, to należy uznać, że pozwany dał powód do wytoczenia powództwa i mimo uznania żądania pozwu przy pierwszej czynności procesowej zastosowany być nie może przepis art. 101 k.p.c. (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1961r., IV CZ 23/61, OSNC 1962/3/100).

Pozwany nie daje powodu do wytoczenia sprawy, jeżeli nie dopuścił się zwłoki w rozumieniu prawa materialnego, nie wiedział o pretensji powoda, a z okoliczności wynika, że gdyby był wezwany do zaspokojenia roszczeń, to by je zaspokoił.

W realiach rozpoznawanej sprawy nie ma podstaw do uznania, że powód uzyskałby zaspokojenie swego roszczenia bez wytoczenia powództwa. Należy mieć bowiem na uwadze, że zawierając z powodem umowę ubezpieczenia, pozwany miał świadomość, iż zobowiązany jest do zapłaty drugiej raty składki od zawartej umowy. Pozwany znał wysokość świadczenia pieniężnego, który był zobowiązany zapłacić powodowi oraz termin płatności. Nie płacąc drugiej raty składki od zawartej umowy ubezpieczenia P. B. pozostawał w zwłoce, w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego i dlatego też nie można uznać, iż nie dał powodu do wytoczenia powództwa o zapłatę.

Mając na uwadze przedstawione powyżej okoliczności, Sąd uznał, iż pozwany nie wykazał, iż nie dał powodu do wytoczenia powództwa, a w realiach rozpoznawanej sprawy, biorąc pod uwagę dotychczasową postawę pozwanego, mając na uwadze zasady doświadczenia życiowego należy z całą stanowczością stwierdzić, iż powód nie uzyskałby zaspokojenia roszczenia bez wytoczenia powództwa.

Orzekając o kosztach postępowania, Sąd miał także na uwadze, iż żądanie pozwanego w zakresie skargi o wznowienie postępowania oraz w zakresie żądania zwrotu spełnionego świadczenia zostało uwzględnione w całości.

Z powyższych względów, Sąd uznał, iż częściowo (w równych częściach) uwzględnił żądanie powoda (punkt 1 wyroku w części dotyczącej uwzględnienia powództwa o zapłatę) oraz żądanie pozwanego (punkt 1 wyroku w części dotyczącej wznowienia postępowania i punkt 2 wyroku i dlatego też o kosztach postępowania, Sąd orzekł na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. (punkt 3 wyroku).